

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETVRTI ODJEL

PREDMET SPAHIĆ I DRUGI PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE

(Zahtjev broj 20514/15 i 15 drugih – vidjeti priloženi popis)

PRESUDA

STRASBOURG

14. novembar 2017. godine

Ova Presuda postat će konačna pod uvjetima propisanim članom 44. §2. Konvencije. Presuda može biti predmetom redakcijskih izmjena.

U predmetu Spahić i drugi protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu:

Ganna Yudkivska, predsjednica,

Vincent A. De Gaetano,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Faris Vehabović,

Iulia Motoc,

Carlo Ranzoni,

Georges Ravarani, suci,

i Andrea Tamietti, zamjenik Registrara Odjela,

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost, održanog 17. oktobra 2017. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena istoga dana:

POSTUPAK

1. Ovaj slučaj temelji se na 16 zahtjeva (br. 20514/15, 20528/15, 20774/15, 20821/15, 20847/15, 20852/15, 20914/15, 20921/15, 20928/15, 20975/15, 21141/15, 21143/15, 21147/15, 21224/15, 21237/15 i 21239/15) koje je 16 građana Bosne i Hercegovine podnijelo protiv Bosne i Hercegovine dana 20. aprila 2015. godine u skladu s članom 34. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija). Lista podnositelja sa ličnim podacima nalazi se u prilogu.

2. Podnositelje zahtjeva zastupala je gospođa H. Kapetan, odvjetnica sa praksom u Travniku. Vladu Bosne i Hercegovine (Vlada) zastupala je gđa Z. Ibrahimović, tadašnja zamjenica zastupnice.

3. Podnositelji zahtjeva žalili su se na neprovođenje pravosnažnih domaćih presuda donesenih u njihovu korist.

4. Zahtjevi su komunicirani tuženoj Vladi 31. avgusta 2015. godine.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI SLUČAJA**

5. Na osnovu pet presuda Općinskog suda u Travniku od 5. marta 2009., 18. januara 2012., 31. marta 2010., 30. aprila 2012. i 13. juna 2011. godine, koje su postale pravosnažne 17. juna 2010., 13. februara 2012., 1. septembra 2010., 12. marta 2013. i 21. jula 2011. godine, Srednjobosanskom kantonu (SB kanton, jedan od deset kantona Federacije Bosne i Hercegovine), naloženo je da podnositeljima zahtjeva isplati razne iznose na ime

neisplaćenih naknada iz radnog odnosa, zajedno s zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

6. Rješenja o izvršenju koja je Općinski sud donio 23. septembra 2010., 14. juna 2012., 4. oktobra 2010., 13. februara 2013. i 25. oktobra 2011. godine, dostavljena su nadležnoj banci, te evidentirana za terećenje na račun dužnika. U nekoliko navrata nakon toga banka je obavijestila Općinski sud da izvršenje nije moguće jer su budžetska sredstva na računu namijenjena za tu svrhu već bila potrošena.

7. Ministarstvo finansija SB kantona ("Ministarstvo") je 26. februara 2013. i 7. januara 2014. godine obavijestilo banku da u kantonalnom budžetu za 2013. i 2014. godinu nisu osigurana sredstva za izvršenje konačnih presuda, te da konačne presude protiv kantona stoga nije moguće provesti.

8. Međutim, 9. januara 2015. godine, Ministarstvo je na upit podnosioca zahtjeva, iste informisalo da je kanton 2013. godine odredio 620.000 konvertibilnih maraka (BAM)¹ za izvršenje presuda i 605.900 KM u 2014. godini za istu svrhu.

9. Podnosioci zahtjeva su se zbog neizvršenja žalili Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine ("Ustavni sud"). Dana 17. septembra 2014. (odluka br. AP 3438/12) i 26. februara 2015. (odluka br. AP 4242/14), Ustavni sud je utvrdio povredu člana 6. § 1. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju u odnosu na predmet podnosioca zahtjeva i pet drugih predmeta, zbog produženog neizvršavanja konačnih presuda donesenih u njihovu korist. Naložio je vladi SB kantona da poduzme potrebne korake kako bi osigurala isplatu duga koji proizilazi iz pravosnažnih sudskih presuda u razumnom roku. Iako su neki podnosioci zahtjeva podnijeli zahtjev za nematerijalnu štetu, Ustavni sud nije dodijelio nikakvu naknadu.

Relevantni dio odluke od 17. septembra 2014. glasi kako slijedi:

"36. ... Sud bilježi da presude [u korist apelanata] nisu provedene zbog nedostatka sredstava na bankovnom računu dužnika.

...

39. Ustavni sud ponovo utvrđuje da, prema Ustavu Bosne i Hercegovine i članu 1. Evropske konvencije, svi nivoi vlasti moraju osigurati poštivanje pojedinačnih ljudskih prava, uključujući pravo na izvršenje pravomoćnih presuda na temelju Člana 6. § 1. Konvencije i prava na imovinu na temelju Člana 1. Protokola br. 1. Konvencije ... Opseg te obaveze u ovom se slučaju ne smanjuje uprkos velikim brojem presuda ... Ustavni sud napominje da u predmetu Jeličić v. BiH, kao i predmetu Čolić i drugi protiv BiH, Evropski sud za ljudska prava je ponovio da "državne vlasti nemaju mogućnost da ističu nedostatak sredstava kao izgovor za nepoštivanje presuda. Doduše, kašnjenje u izvršenju presude može biti opravdano posebnim okolnostima, ali odgoda ne može biti takva da narušava samu bit prava zaštićenog prema Članu 6. § 1. ..."

¹ Konvertibilna marka (BAM) koristi isti fiksni kurs prema euru (EUR) kao njemačka marka (DEM) (EUR 1 = 1,95583).

40. Ustavni sud se slaže s stajalištem Evropskog suda ... ipak je svjestan efekata globalne ekonomske krize na Bosnu i Hercegovinu ... Sud primjećuje da su Federalne i Kantonalne vlade poduzele određene korake glede izvršenja pravomoćnih sudskih odluka. Član 138. Federalnog Zakona o izvršnom postupku iz 2003. godine propisuje da se konačne presude protiv Federacije i kantona provode u visini proračunskih sredstava određenih u tu svrhu ... i da vjerovnici provode svoje zahtjeve redom kojim su stekli izvršne naslove ...

...

42. Sud smatra da je ključno pitanje u ovom predmetu da SB Kanton nije identificirao tačan broj neprovedenih presuda i ukupnog duga ... bez kojega je nemoguće znati kada će svi vjerovnici ostvariti svoje zahtjeve protiv ovog kantona. Štaviše, treba postojati centralizirana i transparentna baza podataka o svim zahtjevima navedenim u hronološkom redosljedu prema datumu konačne presude. Potrebno je uključiti vremenski rok izvršenja i popis djelimičnih plaćanja, ako ih ima. To će također pomoći u izbjegavanju zloupotrebe postupka izvršenja. Ove mjere i odgovarajuća sredstva u godišnjem proračunu bi osigurala da se sve pravomoćne presude provode u razumnom roku ... i SB Kanton bi osigurao poštivanje svojih obaveza iz Člana 6., § 1. i Člana 1. Protokola br. 1 Konvencije.

...

44. Sud smatra da je usvajanje odredbe Člana 138. Zakona o izvršnom postupku 2003. imao legitiman cilj jer bi izvršenje velikog broja presuda u isto vrijeme ugrozilo normalno funkcionisanje kantona. Međutim, ograničenje izvršenja u ovome predmetu suprotno je načelu proporcionalnosti sadržanom u Članu 1. Protokola br. 1 koji zahtijeva da se postigne pravična ravnoteža između zahtjeva općeg interesa zajednice i zahtjeva zaštite temeljnih prava pojedinca ... Član 138. stavlja nerazmjerno opterećenje na apelante ... oni se dovode u situaciju apsolutne nesigurnosti glede izvršenja njihovih zahtjeva

...

...

46. Kako bi udovoljila svojoj pozitivnoj obvezi, vlada SB kantona mora, kao što je objašnjeno gore, izračunati ukupni iznos duga koji proizlazi iz konačnih presuda i pripremiti sveobuhvatnu i transparentnu bazu podataka ... Ovaj sud neće odrediti koji razumni rok treba biti ... ali, u svakom slučaju, mora biti u skladu s članom 6. § 1. i člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

...

47. ... Trenutna situacija ne jamči apelantima da će njihova potraživanja protiv SB Kantona biti izvršena u razumnom roku ".

10. Odluka Ustavnog suda od 26. februara 2015. godine slijedi isto pravno obrazloženje.

11. Dana 19. januara 2016. godine g. Jasmin Hodžić i gđa Jasmina Mezildžić zaključili su izvansudske nagodbe s vladom SB Kantona na temelju kojih je dio njihovih glavnih potraživanja bio isplaćen u roku od 15 dana nakon nagodbe. Oni su odustali od preostalog dijela glavnog

potraživanja i zatezne kamate. Troškovi postupka trebali bi se riješiti posebnim sporazumom. Iz dostupnih informacija u predmetu ispostavlja se da takav sporazum nije sklopljen.

12. U odnosu na ostale podnositelje zahtjeva, pravosnažne presude donesene u njihovu korist još nisu izvršene.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Ustav SB Kantona

13. Član 19. Ustava SK Kantona (Ustav Srednjobosanskog kantona, „Službene novine SK Kantona“, br: 1/97, 5/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 i 14/04) propisuje da su, u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija BiH i SB Kanton nadležni da osiguraju provođenje ljudskih prava unutar svojih nadležnosti. Kantonalna vlada odgovorna je za izvršenje konačnih presuda Federalnih i Kantonalnih sudova (Član 53. § b).

B. Zakon o izvršnom postupku Federacije BiH iz 2003. godine

14. Član 138. Zakona o izvršnom postupku Federacije BiH („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br: 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09, 35/12 i 46/16) predviđa ograničenje izvršenja pravomoćnih presuda protiv Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona: oni će se provoditi samo u iznosu sredstava predviđenih za tu svrhu u Federalnim i Kantonalnim budžetima, koji ne mogu biti niži od 0,3% ukupnog budžeta (Član 138. (3) i (6)). Izvršenje će se provoditi prema hronološkom redosljedu u zavisnosti od dana kada je presuda postala pravosnažna. Zakonski propisani rok se ne primjenjuje na ove zahtjeve (Član 138. § 5.).

PRAVO

I. SPAJANJE ZAHTJEVA

15. S obzirom na zajedničku činjeničnu i pravnu pozadinu, Sud odlučuje da spoji 16 zahtjeva u skladu s pravilom 42. § 1. Poslovnika Suda.

II. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 6. § 1. KONVENCIJE I ČLANA 1. PROTOKOLA br. 1 UZ KONVENCIJU

16. Podnositelji zahtjeva žalili su se na neizvršenje pravosnažnih sudskih presuda navedenih u tački 5. gore. Pozivaju se na Član 6. § 1. Konvencije i Član 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

Član 6., § 1., u mjeri u kojoj je relevantan, glasi:

“Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza... svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

Član 1. Protokola br. 1. Konvencije glasi kako slijedi:

“Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

A. Dopustivost

1. Prigovori Vlade glede dopustivosti

17. Vlada je tvrdila da su gđa Ljiljana Simović, g. Kazimir Jurić, g. Abdulah Burek, g. Amer Sunulahpašić, gđa Nasira Kurtović, g. Nidaz Ugarak, g. Jasmin Hodžić i gđa Jasmina Mezildžić zahtjeve podnijeli izvan šestomjesečnog roka propisanog Članom 35. § 1. Konvencije. Konačnu odluku o njihovim apelacijama donio je Ustavni sud 17. septembra 2014. Vlada je nadalje ustvrdila da g. Hodžić i gđa Mezildžić više ne mogu tvrditi da su žrtve navodne povrede u smislu Člana 34. Konvencije s obzirom na činjenicu da su ostvarili svoje potraživanje na osnovu sporazuma s Vladom Kantona.

18. Podnositelji zahtjeva su istakli da je odluka Ustavnog suda od 17. septembra 2014. dostavljena njihovom zastupniku dana 24. oktobra 2014. godine. U prilog toj tvrdnji priložili su dopis koji je 16. februara 2016. Ustavni sud poslao njihovoj zastupnici gđi Kapetan, kojim se potvrđuje da je datum dostave odluke bio 24. oktobra 2014. Podnositelji zahtjeva nisu podnijeli nikakve primjedbe glede drugog prigovora Vlade.

2. Procjena Suda

19. S obzirom na izjašnjenje podnosioca zahtjeva, jasno je da su prijave gđe Ljiljana Simović, g. Kazimir Jurić, g. Abdulah Burek, g. Amer

Sunulahpašić, gđa Nasira Kurtović, g. Nidaz Ugarak, Jasmin Hodžić i gđa Jasmina Mezildžić podnesene u roku od šest mjeseci od dana obavijesti o odluci Ustavnog suda od 17. septembra 2014.

20. U svakom slučaju, Sud primjećuje da navodna povreda prava u ovom slučaju predstavlja kontinuiranu situaciju (vidjeti *Arežina protiv Bosne i Hercegovine* (odluka), broj 66816/09, 3. jula 2012. Pravosnažne sudske presude donesene u korist podnosioca zahtjeva još uvijek nisu izvršene. To vrijedi i za g. Hodžića i gđu Mezildžića budući da još uvijek nisu plaćeni troškovi postupka dosuđeni pravomoćnim sudskim presudama (vidi § 11. ove presude). Štaviše, Sud primjećuje da su sporazumi u pitanju sklopljeni gotovo pet godina nakon što su presude u korist podnosioca zahtjeva postale pravosnažne. S tim u vezi, Sud ponavlja da je u sličnim predmetima utvrdio da podnositelj zahtjeva i dalje može tvrditi da je žrtva u odnosu na razdoblje tokom kojega je odluka za koju je uložio žalbu ostala neizvršena (vidjeti, *mutatis mutandis*, *Dubenko protiv Ukrajine*, broj 74221/01, § 36, 11. januara 2005. godine, i *Runić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, broj 28735/06 et al., § 16. 15. novembra 2011.). Prema tome, oni i dalje mogu tvrditi da su žrtve u smislu Člana 34. Konvencije.

21. Stoga Vladin prigovor mora biti odbijen.

3. Zaključak

22. Sud primjećuje da prijave nisu očigledno neosnovane u smislu Člana 35. § 3. (a) Konvencije. Nadalje, primjećuje da nisu nedopuštene ni po bilo kojem drugom osnovu. Stoga se moraju proglasiti dopuštenim.

B. Meitum

1. Podnesci podnosioca zahtjeva

23. Podnositelji zahtjeva u osnovi ističu da načelo vladavine prava, koju se Bosna i Hercegovina obavezala da će poštovati prilikom ratifikacije Konvencije, zahtijeva da se svaka presuda provede bez odlaganja. Posebno su istakli da Vlada SB Kantona nije postupila po odlukama Ustavnog suda, te da nije pripremila transparentnu i centraliziranu bazu podataka svih zahtjeva, a u godišnjem budžetu nije osigurala odgovarajuća sredstva za izvršenje ovih zahtjeva.

2. Podnesci Vlade

24. Vlada je tvrdila da tužena država i vlada SB Kantona nikada nisu osporavali pravo podnosioca zahtjeva na izvršenje konačnih sudskih presuda doneseni u njihovu korist. Svake godine Kantonalna Vlada odredila je značajna budžetska sredstva u tu svrhu. Međutim, s obzirom na

obim javnog duga, određene odgode u izvršenju su bile neizbježne. Na primjer, u 2014. godini ukupni dug po osnovu neizvršenih presuda bio je 18.108.485,54 KM. Kantonalna Vlada je vodila ažurirane podatke o svojim obavezama koje proizilaze iz pravosnažnih sudskih presuda i tražila najbolje načine za njihovo plaćanje.

3. Procjena Suda

25. Opća načela koja se odnose na neizvršavanje domaćih sudskih presuda utvrđena su u slučaju *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine* (broj 41183/02, §§ 38-39, ECHR 2006 XII). Posebno, Sud je smatrao da nadležne vlasti ne mogu isticati nedostatak sredstava kao izgovor za neizvršenje obaveza po presudama (vidi *ibid.*, § 39, vidi također *R. Kačapor i ostali protiv Srbije* 2269 / 06 i suradnici, § 114, 15. siječnja 2008. i *Arbačiauskienė protiv Litve*, broj 2971/08, § 87, 1. mart 2016.). Doduše, odgoda u izvršenju presude može biti opravdana u posebnim okolnostima, ali odgoda ne može biti takva da naruši samu bit prava zaštićenog prema Članu 6. § 1. (vidi *Burdov protiv Rusije*, broj 59498/00, § 35, ECHR 2002 III i *Teteriny protiv Rusije*, br. 11931/03, st. 41, 30. juna 2005.).

26. Nadalje, Sud ponavlja da nemogućnost ostvarivanja izvršenja pravomoćne presude u korist podnositelja zahtjeva predstavlja miješanje u njegovo pravo na mirno uživanje imovine, kako je navedeno u prvoj rečenici prvog paragrafa Člana 1. Protokola 1. (vidi, među ostalim izvorima, *Burdov*, § 40, *Jasiūnienė protiv Litve*, broj 41510/98, § 45, 6. marta 2003., i *Voytenko protiv Ukrajine*, broj 18966/02, § 53, 29. juna 2004.).

27. U svojim odlukama od 17. septembra 2014. i 26. februara 2015. Ustavni sud je zaključio da je produženo neizvršenje konačnih presuda dovelo do povrede prava zajamčenih članom 6. § 1. Konvencije i Člana 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, Vladi SB Kantona naloženo je da poduzme potrebne korake kako bi osigurala izvršenje pravomoćnih presuda u razumnom roku. Ustavni sud je naročito smatrao da Kantonalna vlada treba odrediti tačan broj neizvršenih presuda i visinu ukupnog duga te uspostaviti centraliziranu, hronološku i transparentnu bazu podataka koja bi trebala uključivati rok provedbe i osigurati da se izbjegnu zloupotrebe u toku postupka izvršenja.

28. Vlada je ustvrdila da je Kantonalna vlada identifikovala iznos agregiranog duga za 2014. godinu i da je vodila evidenciju o svojim obavezama. Međutim, čini se ipak da opće mjere na način kako su naložene odlukom Ustavnog suda nisu provedene. Nije pokazano da je Kantonalna vlada uspostavila bazu podataka o svim zahtjevima i vremenskom roku izvršenja. Nadalje, iako Sud potpuno razumije poteškoće nastale kao

rezultat ogromnog javnog duga, primjećuje da nije utvrđena precizna ekonomska politika koja bi odredila godišnji iznos budžetskih sredstava za ovu svrhu osim zakonskog zahtjeva da planirani iznos ne može biti niži od 0,3 % ukupnog budžeta (vidjeti § 14 gore).

29. Stoga, situacija podnositelja zahtjeva ostaje nepromijenjena. Oni su suočeni sa presudama donesenim u njihovu korist, koje nisu provedene i još uvijek se nalaze u neizvjesnoj situaciji da li i kada će ove presude biti izvršene. Sud uzima u obzir sporazume koji su postignuti između vlade SB Kantona i g. Jasmina Hodžića i gđe Jasmine Mezildžić, ali primjećuje da još uvijek nisu plaćeni troškovi postupka dosuđeni pravomoćnim presudama (vidi § 11. gore). Štaviše, kao što je gore navedeno, sporazumi su zaključeni gotovo pet godina nakon što su presude u korist podnositelja zahtjeva postale pravomoćne (vidi, *mutatis mutandis*, *Fuklev protiv Ukrajine*, broj 71186/01, § 85, 7. juna 2005.).

30. Domaće presude razmatrane u ovome predmetu postale su pravomoćne prije četiri ili prije više od sedam godina. Takva kašnjenja u izvršenju prethodno se smatraju prekomjernim (vidjeti gore citirana *Jeličić*, § 40, *Čolić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, broj 1218/07 *et al.*, 10. Novembra 2009., § 15, te *Runić i drugi*, gore navedeno, §. 21). Sud ne vidi nikakav razlog da u predmetnom slučaju odstupi od svoje jurisprudencije.

31. Propuštanjem da u znatnom vremenskom razdoblju poduzme potrebne mjere u cilju izvršenja konačnih presuda u predmetnom slučaju, nadležne vlasti su lišile odredbe Člana 6. § 1. svih korisnih učinaka i time spriječile podnositelje zahtjeva da naplate novac koji im je dosuđen. To je nadalje dovelo do neproporcionalnog miješanja u njihovo pravo na mirno uživanje imovine (vidi, između ostalog, *Khachatryan protiv Armenije*, broj 31761/04, § 69, 1. decembra 2009., i *Voronkov protiv Rusije*, broj 39678/03, § 57, 30. jula 2015.). Slijedom navedenog, došlo je do povrede Člana 6. § 1. Konvencije i Člana 1. Protokola br. 1. zbog neizvršavanja pravosnažnih i izvršnih domaćih sudskih presuda donesenih u korist podnositelja zahtjeva.

III. PRIMJENA ČLANA 46. KONVENCIJE

32. Član 46. Konvencije propisuje:

“1. Visoke strane ugovornice preuzimaju obvezu da se povinuju konačnoj presudi Suda u svakom predmetu u kome su stranke.

2. Konačna odluka Suda dostavlja se Komitetu ministara koji nadgleda njeno izvršenje”

33. Kršenje koje je Sud utvrdio u ovome predmetu utječe na mnoge ljude (vidi § 24. iznad). Postoji već više od četiri stotine sličnih prijava pred Sudom. Stoga, prije razmatranja pojedinačnih zahtjeva za pravičnu naknadu temeljem Člana 41. Konvencije, Sud želi razmotriti koje posljedice mogu nastati za tuženu državu prema Članu 46. Konvencije. Sud ponavlja da su se na temelju Člana 46. Visoke Ugovorne Strane obavezale da će se povinovati konačnim presudama Suda u svakom slučaju u kojem su stranke, a koje izvršenje nadzire Komitet ministara Vijeća Europe. Slijedi da presuda u kojoj je Sud utvrdio povredu nameće tuženoj državi zakonsku obvezu ne samo da prema članu 41. Konvencije isplati dosuđene iznose pravične naknade onim licima na koje se presuda konkretno odnosi, već i da pod nadzorom Komiteta ministara preduzme odgovarajuće generalne i/ili individualne mjere (*Vidi Assanidze v. Georgia* [GC], broj 71503/01, § 198., ECHR 2004-II i *Greens and M.T. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 60041/08 i 60054 / 08, § 106, ECHR 2010 (ekstrakti)). Država je dužna da preduzme takve mjere i u odnosu na sve ostale osobe koje se nalaze u istoj i/ili identičnoj situaciji kao podnositelji zahtjeva, osobito primjenom općih mjera koje je naložio Ustavni sud odlukama od 17. septembra 2014. i 26. februara 2015. (vidjeti po analogiji, *Karanović v. Bosna i Hercegovina*, broj 39462/03, § 28, 20. novembra 2007. i *Čolić i drugi*, gore navedeno, § 17).

34. Što se tiče ostalih sličnih zahtjeva podnesenih Sudu prije donošenja ove presude, zavisno od toga da li će biti komunicirani tuženoj Vladi prema Pravilu 54. § 2. (b) Poslovnika Suda, Sud smatra da tužena država mora dati odgovarajuće i dovoljne naknade svim podnositeljima zahtjeva. Takva se naknada može utvrditi kroz *ad hoc* rješenja kao što su prijateljske nagodbe s podnositeljima zahtjeva ili jednostrane ponude u skladu sa zahtjevima Konvencije i, posebice, u skladu s kriterijima navedenim u paragrafima 36 i 38 ispod (vidi *Burdov protiv Rusije* (br. 2) broj 33509/04, § 145, ECHR 2009-I, i *Čolić i drugi*, gore navedeno, § 18).

IV. PRIMJENA ČLANA 41.

KONVENCIJE

35. Član 41. Konvencije propisuje:

“Ako Sud utvrdi kršenje Konvencije ili protokola uz nju, a unutarnje pravo Visoke Ugovorne Strane omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, dosuditi pravičnu naknadu oštećenoj stranci.

A. Šteta

36. U odnosu na materijalnu štetu, podnositelji zahtjeva tražili su plaćanje neizmirenog duga. Sud ponavlja da je najprikladniji oblik naknade štete u predmetima neizvršenja svakako osigurati potpuno izvršenje domaćih sudskih presuda (vidjeti gore citiran *Jeličić*, § 53. i *Pejaković i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, broj 337 / 04, 36022/04 i 45219/04, § 31. 18. decembra 2007.). Ovaj princip jednako vrijedi i u predmetnom slučaju. Što se tiče g. Jasmina Hodžića i gospođe Jasmine Mezildžić, oni i dalje imaju pravo na naknadu troškova postupka dosuđenih domaćim sudskim presudama u njihovu korist.

37. Nadalje, podnositelji zahtjeva potražuju po 1.500 eura (EUR) na ime nematerijalne štete. Vlada smatra da je iznos koji se traži pretjeran.

38. Sud prihvata da su podnositelji zahtjeva pretrpjeli stres, tjeskobu i frustracije zbog propusta tužene države da izvrši konačne domaće presude u njihovu korist. Postupajući na pravičnoj osnovi, kako to zahtijeva Član 41. Konvencije, Sud dosuđuje iznose od po 1.000 eura, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, za svakog podnositelja zahtjeva pojedinačno.

B. Troškovi i izdaci

39. Svaki podnositelj zahtjeva potražuje po 716 eura za troškove i izdatke nastale pred Ustavnim sudom i pred Sudom. Pored toga, gđa. Simović, g. Burek, g. Jurić, gđa Kurtović, g. Sunulahpašić, g. Ugarak, g. Hodžić i gđa Mezildžić, svaki posebno potražuju po 62 eura na ime troškova i izdataka nastalih u domaćem izvršnom postupku.

40. Vlada smatra da je iznos koji se traži pretjeran.

41. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno i nužno nastali i da su razumni u pogledu svoje visine (vidi, na primjer, *Iatridis v. Grčka* (pravedna naknada) [GC], broj 31107/96, § 54, ECHR 2000-XI). Drugim riječima, podnositelj zahtjeva morao ih je platiti ili je obavezan platiti u skladu s pravnom ili ugovornom obavezom, a oni (troškovi i izdaci) morali su biti neizbježni kako bi se spriječile utvrđene povrede ili dobili pravnu zaštitu. Sud zahtijeva detaljne račune i fakture koji su dovoljno detaljni da je moguće utvrditi u kojoj mjeri su ispunjeni gore navedeni zahtjevi.

42. U predmetnom slučaju, uzimajući u obzir dokumente u posjedu Suda u vezi s navedenim kriterijima, Sud smatra razumnim dodijeliti iznos od po

500 EUR svakom od podnositelja zahtjeva, na ime troškova postupka koji su nastali pred Ustavnim sudom i pred ovim Sudom. Što se tiče troškova koji su nastali u domaćim izvršnim postupcima, a koje su tražili gđa Simović, g. Burek, g. Jurić, gđa Kurtović, g. Sunulahpašić, g. Ugarak, g. Hodžić i gđa Mezildžić, Sud primjećuje da su ovi troškovi sastavni dio zahtjeva za naknadu materijalne štete o kojem je Sud gore odlučio.

C. Zatezne kamate

43. Sud smatra primjerenim da zatezna kamata bude zasnovana na najnižoj kamatnoj stopi Evropske Centralne banke uz dodatak od tri postotna boda.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO:

1. *Odlučuje* da spoji zahtjeve;
2. Proglašava zahtjeve dopuštenima;
3. *Smatra* da je došlo do kršenja Člana 6. § 1. Konvencije;
4. *Smatra* da je došlo do kršenja Člana 1. Protokola br 1. uz Konvenciju;
5. *Smatra*
 - (a) da tužena država treba osigurati isplatu troškova postupka dosuđenih pravosnažnim domaćim presudama u korist g. Jasmina Hodžića i gđe Jasmine Mezildžić, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s članom 44. § 2 Konvencije;
 - (b) da tužena država mora osigurati potpuno izvršenje domaćih presuda koje se razmatraju u ovome predmetu u odnosu na preostale podnositelje zahtjeva, umanjenom za iznos koji je možda već isplaćen po toj osnovi, u roku od tri mjeseca od dana kada presuda postaje konačna u skladu s člankom 44. § 2 Konvencije; i
 - (c) nadalje, da tužena država treba platiti svim podnositeljima zahtjeva, u istom razdoblju, sljedeće iznose, koje treba pretvoriti u valutu tužene države prema tečaju važećem na dan izmirenja:
 - (i) 1.000 EUR (hiljadu eura), uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, svakom od podnositelja zahtjeva na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 500 eura (petsto eura), uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, svakom od podnositelja zahtjeva na ime troškova i izdataka postupka;
 - (d) da od isteka navedena tri mjeseca do konačne isplate, primijenjivat će se obična kamata na gore navedene iznose po stopi koja je jednaka

najnižoj kreditnoj stopi Evropske Centralne banke u periodu neplaćanja uvećana za tri postotna boda;

6. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnosioca zahtjeva za pravičnu naknadu.

Sačinjeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanom obliku dana 8. Novembra 2008. godine, u skladu s pravilom 77. st. 2. i 3. Poslovnika Suda.

Andrea Tamietti
Zamjenik Registrar

Ganna Yudkivska
Predsjednik

Dodatak

Br.	Broj zahtjeva	Ime i prezime podnosioca zahtjeva i datum rođenja
1.	20514/15	Maja SPAHIĆ 24/04/1978
2.	20528/15	Ljiljana SIMOVIĆ 20/06/1963
3.	20774/15	Alvedina PAJIĆ 16/06/1975
4.	20821/15	Mirsada AHMIĆ 29/10/1957
5.	20847/15	Kazimir JURIĆ 11/10/1947
6.	20852/15	Slavica BADROV 30/04/1960
7.	20914/15	Abdulah BUREK 30/06/1958
8.	20921/15	Andelka BONIĆ 17/02/1967
9.	20928/15	Amer SUNULAHPAŠIĆ 16/12/1966
10.	20975/15	Slavica VAVRA 20/11/1965
11.	21141/15	Jasmina ŠABIĆ 05/12/1962

12.	21143/15	Nasira KURTOVIĆ 16/09/1964
13.	21147/15	Nidaz UGARAK 06/10/1957
14.	21224/15	Zorica BARIŠIĆ 23/09/1970
15.	21237/15	Jasmin HODŽIĆ 08/07/1973
16.	21239/15	Jasmina MEZILDŽIĆ 02/03/1967